

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Horizori nefrancate nu se primesc. — Manuscrisurile nu se returnează.

INSERATE
se primesc la Administrațiunea în Brașov și la următoarele:

BIBLIOTECĂ de ANUNȚURI:
la Viena: la N. Dakes Nachf., Nux. Angenfeld & Emorie Lesner, Heinrich Schalek, A. Oppelk Nachf. Anton Oppelk.
la Budapesta: la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsebet-kört).

PREȚUL INSERȚIUNILOR:
o serie garmond pe o colonă 10 bani pentru o publicare. — Publicări mai dese după tarifar și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXIV.

GAZETA iese în fiecare zi.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 2 fr. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se prenumeră la toate oficiile poștale din țară și din afară și la d-nii colectori.

Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare, Târgul Inului Nr. 30, etajul I.: Pe un an 20 cor., pe șase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe 6 luni 12 c., pe trei luni 6 corone. — Un exemplar 10 bani. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 198.

Brașov, Vineri 7 (20) Septembrie.

1901.

Visita Țarului în Franția.

În momentele acestea dela un colț la altul al Franciei răsună strigătul: „Trăescă Țarul Nicolae II, oșpele și aliatul nostru!“ Nu este pentru prima-ori, că stăpânitorul tuturor Rusiilor vizitează Franția, el a mai fost odată oșpele Francesilor. Atunci el fu primit cu o însuflețire estra-ordinară și astăzi acesta însuflețire pare a fi mai crescut. Acesta se poate deduce și numai din primirea entusiastă, ce s'a făcut președintelui republicii Loubet în Dunquerq, unde s'a dus ca să întâmpine pe Țarul. Aclamațiunile însuflețite ale poporului vreau să dică, că a lui Loubet este meritul principal, că a înduplecat pe Nicolae II a visita din nou Franția.

Președintele Loubet mișcat de dovețile de simpatie din partea locuitorilor orașului de port a talmăcit sentimentele ce animază pe Francesi, dicând că se simte fericit, că va pute saluta părechia imperială rusă pe pământ francez și declarând că Francesii ved în legătura tot mai intimă a Franciei cu Rusia garanța siguranței și a măririi țerei lor.

Intimitatea dintre Franția și Rusia și crearea alianței duble e deja destul de vechiă pentru-ca să nu se mai mire nimeni de această legătură între Republică și autocrația imperiului nordic. Ați lumea se mărginește a se întreba, cari vor fi efectele acestei a doua reînnoite vizite rusești în Franția pentru viitoră constelația europeană și pentru pacea lumii.

Nimeni nu poate să neghe marea importanță politică a acestei vizite. Der sunt mulți, cari cred, că această importanță ar culmina nu în planuri războinice, ci în nisuița de a asigura pacea tocmai prin alianța strinsă a acestor două state, care ține echilibrul față cu tripla alianță. Acesta este o credință deja cam vechiă,

der ea a primit nou nutremânt în urma întrevederii dela Danzig și a declarațiunii ce a făcut-o împăratul Wilhelm al Germaniei cu privire la rezultatul ei.

Pentru întâi anunțarea călătoriei Țarului în Franția deșteptase temeri mai ales în Germania. Acum însă totă lumea de-acolo răsuflă mai ușor, căci împăratul Wilhelm a dat față cu primarul din Danzig espreșiune bucuriei sale, că întrevederea sa cu Țarul a contribuit nu numai a strînge raporturile între Germania și Rusia, der în urma ei poporele Europei vor pute să conteze cu siguranță, că pacea va fi asigurată pentru mulți ani.

Acesta însă înseamnă, că Nicolae II al Rusiei urmărește mai departe politica sa „de pacinică cucerire“ în toate părțile. El vrea să trăiască în pace și bună înțelegere cu Germania și vrea să rămână tot-odată și aliatul intim al Franciei. Cu Germania, care e puternică, vrea să stea bine, ca să nu-și creeze dificultăți și ambele state să-și potă face din cas în cas servicii reciproce; cu Franția vrea să rămână în intimele legături de până acum, fiind-că alianța cu ea formează baza de operațiune a politicii rusești și fiind-că Franția în schimbul amicitiei cu Țarul, care a scos-o din izolarea sa, aduce mari servicii Rusiei, dându-i împrumuturile, de care are lipsă și sprijinindu-o cu credință în acțiunile sale mari diplomatice.

Ast-fel stând lucrul și Rusia înaintând pas de pas în cuceririle sale „pacinice“, de ce n'ar dori Țarul asigurarea păcii încă pe mulți ani înainte?

Nu toate însă merg în lumea acesta după dorință, fiă și dorința Țarului tuturor Rusiilor. Deci rămâne încă și de aci încolo fundată temerea, că ați mîne se poate întorcede-odată foia și că norii, ce se arată din când în când pe orizontul politic, se pot într-o bună dimineta îngroșa așa

de mult, ca izbucnirea furtunei să fiă neînălăturabilă. De aceea și importanța politică a vizitei Țarului în Franția o va descoperi numai — viitorul.

Mișcare electorală.

Sâmbăta trecută s'a cetit în adunarea estra-ordinară a reprezentanței comunale prea înaltul rescript privitor la convocarea dietei. Îndată după cetirea rescriptului a luat cuvântul protopresbiterul evang. Dr. Obert, făcând un apel la alegătorii sași de-ași aduce aminte, că sunt dator să se folosi de dreptul lor electoral ca Sași adevărați, așa cum cere interesul poporului lor. Membrul maghiar Dr. Zakarias și-a făcut în urma acesta observările sale din punct de vedere al Maghiarilor, afirmând între altele, că vorbitorul sas ar fi făcut o enunțațiune politică, care n'ar fi fost la loc. D-l primar Hiemesch a ridicat imediat după acesta ședința. „Kronst. Ztg.“ observă, că aceste două enunțațiuni sunt precursorii apropiatei lupte electorale în comitatul nostru. Alegerile în cele două cercuri ale orașului Brașov se vor face în ziua de 3 Octomvrie a. o.

Erî înainte de amiazi s'a ținut, sub președinția spanului conte St. Lazar, adunarea estraordinară a reprezentanței comitatului Brașov, în care asemenea s'a cetit și s'a luat la cunoștință prea înaltul rescript privitor la convocarea dietei. Astăzi comitetul central electoral a stabilit termenul pentru alegerile dietale din cercul Hérmanului și al Ghimbavului pe ziua de 2 Octomvrie.

Duminecă candidatul partidei populare săsesce, Dr. Karl Lurtz, și-a desfășurat înaintea alegătorilor sași din cercul Hérmanului, în care a candidat, programul său. A fost vorba mult în zilele din urmă, că Maghiarii din Brașov și comitat vor să pună candidații proprii în contra candidaților sași în vre-o două cercuri electorale. De aci presupunerea, că va fi luptă electorală. S'a născut și o discuțiune destul de animată cu privire la acesta între organul comitetului săsesce și foia comite-

tului unguresco din Brașov. La acesta discuțiune vom reveni.

Un candidat — la Orăștia.

Cei răsleți — cari vor să umble de capul lor, fără de a mai ține sémă de situațiunea generală a poporului nostru, de luptele lui din trecut, de direcțiunea politică ce a luat-o și a urmărit-o până acum, care culminează în programul și hotăririile conferențelor partidului național român din Transilvania, Bănat și Țera unguresco, — ies acuma în ajunul alegerilor dietale unul după altul pe teren, având trista ambițiune de a dovedi și prin fapte rătăcita lor pornire, care-i îndemna să se desbine de marele corp național, pentru a alerga după cai verzi pe păreți, făcându-se de risul tuturor omenilor cuminte.

Un loc de frunte între acești răsleți, al căror număr din norocire e foarte mic și neînsemnat, îl ocupă avocatul din Orăștie Dr. Aurel Muntean.

Dr. Muntean și-a înființat chiar o foie săptămânală, ca să pledeze pentru o „activitate“ cu totul poită și particulară, cum și-a croit-o densusul după gustul său.

Noi am caracterizat dela început debutarea numitului avocat, în urma prioriei sale declarațiuni confuze, și de aci încolo n'am mai stat de vorba cu d-sa, siguri fiind, că această debutare se va sfârși printr'un fiasco inevitabil.

Ca să fiă și mai bătător la ochi acest fiasco, d-l Dr. A. Muntean se candidază acuma însuși în foia sa de deputat al cercului Orăștie.

Când a scos Nr. 1 al „Activității“ d-l Muntean asigura, că e cu trup și suflet pentru programul național român dela 1881, der dăcea, că unele puncte din program ar trebui modificate. Noi am dīs atunci, că d-l A. Muntean, îndată-ce își alege ce vré din program, nu mai poate sta pe baza programului național. Acum densusul ni-o dovedesce acesta însuși în apelul, ce și-l face pentru candidatura sa. D-l Muntean dăce în apelul subscris de câțiva prietini de cruce ai săi:

„Guvernul actul a enunțat de nenumărate ori, că devisa sa este „legea, drep-

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Coresi scriitor său tipograf?

Un capitol din istoria primelor începuturi de literatură cultă națională la Români.

(Continuare.)

Ce rezultă din toate acestea?

Resultă cu deplină evidentă lupta pe de-o parte între limba slavonă, pe atunci oficiasă în totă biserica românească, reprezentată de toate autoritățile supreme ale bisericii românești, în Muntenia de voevodul Alexandru și mitropolitul său, ér în Ardeal de mitropolitul Ghenadie; ér pe de altă parte între limba românească, susținută de fruntașii reformaților mai ales Brașoveni.

Biserica românească oficios nu voesce să recunoască limba română în biserică; reformatii, consecvenți principiului lor de propagandă, cercă să o introducă în cărțile bisericești ale Românilor, luând de-o-camdată în contemplațiune numai pe Români ardeleni conlocuitori, și nu cu forța cum

fac principii calvinii de mai târziu, ci cu o tactică de conciliantă și precauțiune și intru cât se puté cu consimțământul autorităților supreme ale bisericii românești.

Judele Brașovului Lukas Hirscher numai după îndelungate negocieri și constătuiri cu capii bisericii române, mitropolitul Ghenadie al Ardealului și cel din Țergoviște Serafim, și numai cu „voia tuturor acestora“ tipăresce Evanghelia cu învătătură în anii 1580—1581.

Ce pozițiune ia diaconul Coresi în fața acestor lupte principiare și mai ales în fața prejudiciilor timpului și în fața spiritului radical conservativ al bisericii române oficiose?

Că neobositul diacon a fost un spirit mai ridicat și mai liberal, dovadă e tocmai faptul, că el din capul locului s'a pus în serviciul principiilor mai liberale ale protestanților, angajându-se la procurarea și întocmirea și în urmă la tipărirea traducerilor românești.

Cuvintele scripturii, că „oie ceteaște să înțelegă“ (Mathei 109) și „că intru be-

searecă mai vartosă cinei cuvinte cu înțelesul mieu să grăesc, ca și ceilalți să învăț, decât un tuneareac [10 mii] de cuvinte neînțelease într'alté limbi“ (apost. Pavel la Corinteni 155) — devisa apostolică a reformatorilor — sunt cuvintele, pe cari o predilecțiune le citéză diaconul Coresi, și de fapt totă activitatea lui graviteză în jurul realizării acestui principiu: naționalizarea bisericii române prin introducerea cât mai nețărmurită a limbei românești în ritualul bisericesc.

În Tilcul Evangheliilor, tipărit circa 1564, o carte de predică, care nu este de cât o veche traducere românească făcută după un omiliar slavonesc, der o traducere prelucrată și amplificată de Coresi cu multă îndrăsnelă în spiritul propagandei reformate, cetim în predica pentru Dumineca X după anul nou la întrebarea: „Dereptu câte lucrure merg omenii la besearică?“ următorul răspuns:

„Dereptu patru lucrure mergu oamenii la besearică: cumă acolo popa să spue cuvântul lui dumnezeu, snta evglie, în limba, pre carea grăescă omenii, să putem

înțeleage noi, mișelamea [prostimea, poporul]. Ce folos-e lor, deaca popa grăiaște în limbă strînă Rumârilor, sîrbeaște, de nu înțelegă, sau pre altă limbă, ce nu vor înțeleage ascultătorii? cum dăce Pavel aplă oătră Corinteni. Dăce: așa și voi, cându cu limbi grăiți, d'unde nu dați un cuvântu adevăratu, cum poate înțeleage omă ce e grăitū f'iva amu, de veți grăi în vântu...“²¹⁾

Acest răspuns și alte pasage asemenea lui, cuprind o adevărată alarmă revoluționară în contra limbei slavone, limba oficiosă a bisericii române pe atunci.

Efectul și urmarea rezolutei și îndrăsnetei pașiri a diaconului Coresi a fost, că a doua edițiune românească a Cazaniei coresiane, Evanghelia cu învătătură (1580—1581) a fost supusă înainte de tipărire unei minuțioase censuri din partea mitropolitului de atunci al Ardealului Ghenadie și soborul său de preoți.

(Va urma.)

Nicolae Sulică.

²¹⁾ Gaster, Chrestomația rom, I, pg. 24—25.

Conflictul turco-frances. Se telegrafiază din Atena, că în cercurile diplomatice de acolo se vorbește despre un ordin al guvernului francez, prin care se pune în vedere un detașament de flotă, să ocupe insula Rhodos și să nu plece de acolo până Turcia nu va da satisfacția deplină. Guvernul englez a ordonat flotei sale mediterane, ca în acest caz să ocupe și ea insula Chios sau Pafos.

Țarul în Franța. Orașul Dunquerque s'a îmbrăcat în gală, toate casele sunt pavoașate, dăr nu așa de mult în onoarea Țarului, care sosese în ziua de 18 Sept. în portul de aici, căci cetățenii nu vor avea onoarea să-l vadă, fiindcă nu va intra în oraș. În schimb însă orașenii inaugurează noua primărie, la care vor avea de oștept alături de președintele republicii, pe toți miniștrii. Yachtul imperial sosit în ziua de 18 Septembrie dimineața și președintele Loubet l'a întâmpinat pe mare. După revizita flotei Țarul va intra în port și va debarca în așa numitul Bassin de Commerce. Aici, în salonul edificiului camerei de comerț va fi un dejun, la care probabil se vor pronunța și toasturi.

Mărtea lui Mac Kinley. Medicul Mac Burney, mare specialist în terapia rănilor produse de glonțe, afirmă categoric, că glonțul, care a pătruns în stomacul lui Mac Kinley, a fost otrăvit, căci numai așa se poate explica, că întreg canalul pe unde a străbătut glonțul, era plin de puroi.

Jalea este foarte mare în toate straturile populației americane, și indignarea contra anarhiștilor este enormă. În New-York au devastat localul redacției unui jurnal anarhist.

SCIRILE DILEI.

6 (19) Septembrie.

Studentii români în Grecia. În ziua de 4 Sept. v. studenții au vizitat Olimpia, unde se făceau în vechime celebrele jocuri olimpice în onoarea lui Jupiter. Și aici ca peste tot locul s'a făcut o primire entusiastă excursioniștilor. La Pirgos, o mulțime de fete, îmbrăcate în haine albe, au oferit studenților buchete de flori și mici cațouri.

La Olympia, consiliul comunal al orașului Pirgos, a oferit un splendid banchet excursioniștilor români. În cursul banchetului a luat cuvântul d-l profesor Tocilescu, care, după ce a mulțumit autorităților comunale din Pirgos pentru frumoasa și cordială primire, ce s'a făcut studenților români, a invitat pe studenții greci, ca să vină în România. Apoi ia cuvântul d-l Radoș, președintele comitetului de primire, care vorbește cu multă căldură despre eroii și poezii români. La sfârșitul banchetului d-l Tocilescu ține o conferință; d-sa arată patriotismul grecilor, care dăruiesc averi întru dragi pentru muzeele lor, și că de la dăruții trebuie să învățăm, cum să ne iubim țara.

În seara acelei zile studenții au sosit la Patras, unde li-s'a făcut o primire triumfală. Pe tot parcursul sătenii au eșit înaintea excursioniștilor cu faclă. Stațiile erau luminate; s'au tras focuri de artificii. Se vedeau placarde luminoase cu aceste cuvinte: „Inima noastră vă va iubi“. În treburile excursioniștilor pe domeniul prințului moștenitor Constantin, s'au dat artificii. Manifestația, ce s'a făcut studenților la Patras, a fost monstră. La intrarea în oraș a trebuit să se oprască trenul, pentru-ca poliția să poată înălțura lumea. Mâne studenții și studentele sunt invitate la masă de către ministrul de culte. D-l Tocilescu a spus, că la întorcerea în țară va stărui, ca să se lăse o medalie comemorativă, care să se trimetă studenților greci.

Întărirea maghiarismului. Diarul „Budapesti Hirlap“, în numărul său de 18 Septembrie, aduce elogii ministrului instrucției publice, Wlassios, pentru zelul cu care desvâltă pe terenul maghiarismului. Cu începutul anului școlar, Wlassios a înființat două școli primare de stat, mai ales prin părțile locuite de Români, ca să asigure prin aceasta pe puținii Maghiari

în contra romanisării (!) Intre altele Wlassios și-a îndreptat privirile și asupra Predealului, unde — după cum spune „B. H.“ — funcționarii și servitorii erau nevoiți a-și trimite copiii la școala românească. Ca să poată înființa școala din Predeal ministrul Wlassios a apelat la ministrul de finanțe Lukács, căci în buget nu mai erau parale. — Ei, bine. De acum pot să dormă liniștiți soviniștii. Ei posed și la granița României o sentinelă a maghiarismului!

Ofițeri români decorați. Maj. Sa monarhul a conferit colonelului Aversescu din statul major român ordinul coronei de fier cl. II, și majorului Exarcu ordinul Francisc Iosif cl. II. — Amândoi acești ofițeri au însoțit pe moștenitorul de tron român, principele Ferdinand, la manevrele împărătesci.

Cununia. Domnul Dr. Alexandru de Vaida-Voevod din Olpret își va serba cununia religioasă cu d-sora Elena E. Sufrano, în ziua de 9/22 Septembrie la orele 4 p. m. în biserica grecească cu hramul sf. Treimi din Cetatea Brașovului. — Adresăm tinerei părechii felicitările noastre!

Români în școala de cadeți. Ni-se scrie din Sibiu, că cu începutul anului școlar 1901/2 s'au admis în școala de cadeți de infanterie de-acolo, pe baza examenului de primire depus cu succes, următorii tineri români: Ioan Clójea din Băița (com. Sibiuului), Eugen David din Sebeș (com. Sibiuului), Camilo Roșca din Făgăraș (com. Făgărașului), Ștefan Șarcadi din Oradea-mare (com. Bihariei), Constantin Străulea, A. Stoica și Ștefan Stroian din Sibiu (com. Sibiuului), Ioan Muntean și Ioan Vătășan din Brașov (com. Brașovului); și în cursul pregătitor de 1 an: Alesandru Codarcea din Turda, Art. Domșa din Șeica-mare, Nic. Dordea din Vale, Traian Mușiu din Halmagi și Ștefan Pop din Uz.

Congresul studenților români. După o întrerupere de vre-o doi ani, s'a reluat și în anul acesta congresul studențesc s'a ținut în zilele de 2, 3 și 4 Septembrie în orașul Câmpulung. Studenții au fost primiți cu multă bunăvoință de către cetățenii Câmpulungeni. Congresul a discutat și votat statutele și regulamentul asociației studențesci. S'a votat mai departe o moțiune împotriva acțiunii comitetului macedonean, și studentul Rosnovanu a ținut o conferință despre pericolul anarhismului. S'a făcut și o excursiune la mănăstirea Nămăștești. În general congresul a fost mai puțin gălăgios, decât cele de mai înainte.

Sfințire de biserică. În ziua de 16/29 Septembrie se va celebra sfințirea bisericii gr. or. din Borgoprund. Actul sfințirii îl va săvârși I. P. S. Sa metropolitul Ioan Meșianu. După sfințire se va da un banchet și sera bal popular în folosul bisericii.

Principele Ciun, care venise la Berlin să ceară ertare împăratului pentru asasinarea ambasadorului german baron Ketteler, a vrut să facă o vizită de condolență și la veduva baronului. Baronesa însă l'a refuzat.

Ciasornicul lui Mac-Kinley. În învălmășala produsă după atentatul din Buffalo, când unii alergau să dea ajutor lui Mac-Kinley, și alții se aruncaseră asupra atentatorului Czolgos, doi pungași cu sânge rece își făceau treburile. Unul din ei a furat ciasornicul și portofelul președintelui, și celălalt a pus mâna pe ciasornicul lui Czolgos.

Importarea strugurilor. Strugurii importați din străinătate în lădițe, greutate 5 chgr. se bucură de scutire de vamă. Mulți jupâni, abuzând de acest favor, au adus anul trecut cantități enorme de struguri din România și aici au stors din ei vin. Ministrul r. ung. al agriculturii prin ordinul său Nr. 7787 del. 7 Sept. pune în vedere tuturor celor interesați, că asemenea lucruri nu se pot tolera și că pe viitor se vor pedepsi aspru.

Automobilul la manevrele germane. Cu ocazia manevrelor, ce vor avea

loc în Prusia, șase automobile de război vor fi atașate la diferitele state-majore. Un automobil este destinat special pentru împăratul Wilhelm II. Chesonul e zugrăvit gris-clair și motorul poate furniza 60 k-metrii pe ceas. Automobilul imperial, condus de un ofițer-inginer, va fi pus la dispoziția prințului Crun.

Cercul Enders a intrat aseră un public numeros și distins. Producțiunile au fost la înălțimea reputației artiștilor. Directorul Rieffenach a dat dovezi splendide în arta dresurii; d-sorele Panaitescu au reușit foarte bine ca în tot-deuna cu producțiunile lor la trapezul de forță, de asemenea și ceilalți artiști s'au achitat bine. Punctul atracției a fost însă în această seră lupta între atletul Podranksy și între muncitorul român din Brașov, Vasile Bungheț. Publicul l'a salutat pe Bungheț cu salve de aplauze când l'a trântit el oel dintâit pe adversar. Trântela însă n'a fost după regulile prescise, adevărat se atinga cu amândoi umerii pământului, și triumful definitiv tot al lui Podranksy a fost. În pantomima „Pensionatul“ a fost persiflat duhovnicul unui internat, care întreținea relații de amor cu directora și juca balet cu elevele. Această pantomimă tendențioasă, pe cât am putut observa, nu s'a potrivit cu gustul întregului public.

În prăvălia G. I. Eremie, strada Hirscher, lângă Mutzig, au sosit: cel mai bun cascaval de munte cu prețul cel mai puțin, en gros și en detail; și un șosec transport de struguri, pepeni verzi, galbeni, Tuerchestan, Cantalupi, Ierie negre moi proșpete, bon întreg, 1 kgr. 11 fl., 1 deca 12 or.

3. Experiența de mai mulți ani au constat, că la suferințe de stomac folosirea cunoscutelor *profrut seidlitz ale lui Moll*, au efect vindecător, și sunt de preferat altor medicamente. Întăresc stomacul și curăță sângele. Prețul unei cutii originale 2 corone. Se pot căpăta și prin poștă cu rambursă, dela farmacistul A. Moll liferantul curții din Viena Tuchlauben 9. În farmaciile din provincie se se ceară preparatul A. Moll provăduț cu marca de contravenție și subscriere.

Raportul general

al comitetului central al „Asociației pentru literatura română și cultura poporului român“ pe anul 1900.

— (Fine) —

VII. Școala civilă de fete.

În anul școlar 1900—1901 școala civilă de fete, susținută de Asociație, a fost cercetată de 81 eleve, anumit în cl. I 12, în cl. II. 25, în cl. III 26 și în cl. IV. 18, și alte 4 eleve — absolvente ale școlii civile — în lipsa cursului complementar parte s'au pregătit pentru studii pedagogice parte au urmat cursuri de muzică, pictură și lucrul de mână.

În internatul împreună cu școala civilă de fete au locuit 52 eleve.

În corpul didactic s'au întemplat două schimbări în urma abdicării profesorei suplente d-sora Maria Cioban. Comitetul central a publicat concurs pentru ocuparea acestui post, dăr nu s'a prezentat nici o concurentă, care să intrinască toate cerințele legii pentru școlile civile de fete. Astfel s'a văduț necesitat a face o suplینă provizorie, angajând pe d-sora Laura Vlad, absolventă a Academiei de pictură din München și învățătoare calificată pentru școlile elementare, ca să propună demersul și caligrafia, și pe d-sora Eufemia Katona, învățătoare calificată pentru lucrul de mână în școlile elementare, ca să instrueze elevele în lucrul de mână.

Instrucția a dat rezultate multămitore. Ea a urmat în cadrul noului plan de învățământ, acomodată planului de învățământ ministerial publicat în 1887 sub Nr. 29,000, votat de comitetul central în ședința sa del. 5 Aprilie 1900 și aprobat de ministrul instrucției publice cu data 9 Ianuarie 1901.

Mersul instrucției a fost supravegheat de d-nul Dr. Ilarion Pușcariu și Iosif St. Șuluțu ca reprezentanți ai comitetului, și ca delegat la examenul anual a funcționat d-l Nicolau Togan.

Date mai amănunțite cu privire la școala civilă de fete se găsesc în programa publicată de direcțiunea școlară, și care se alătură sub H.

Rațiociniul școlii civile de fete și al internatului împreună cu acesta a fost revizuit de comitetul central și aflat în ordine.

VIII.

În fine avem onorul a aduce la cunoștință, că cu finea anului curent espiră mandatul preșidenților și al comitetului. Onorata adunare generală va avea deci să alege în conformitate cu § 17 lit. a) din statute pe un nou period de trei ani pe președintele, vice-președintele și comitetul central.

IX. Propunerii.

Supunând acest raport, împreună cu actusele sale, aprecierii Onoratei adunări generale, o rugăm, ca să binevoiască:

1) a lua spre scoire raportul general pe anul 1900;

2) a da expresiune condolenței pentru membrii răposați după consemnarea prezentată;

3) a da absolutoriu pentru rațiociniile Asociației pe anul 1900;

4) a aproba proiectul de buget pentru anul 1902;

5) a aproba modificările „Regulamentului pentru secțiunile științifice-literare“;

6) a alege pe președintele, vice-președintele și comitetul central pe un nou period de trei ani, adevărat pe anii 1902, 1903 și 1904.

Din ședința comitetului central al „Asociației pentru literatura română și cultura poporului român“, ținută în Sibiu în ziua de 8 August 1901.

Iosif St. Șuluțu, m. p.

Dr. Ilie Beu, m. p.,
secretar II.

Literatură.

Domnul profesor Dr. Ioan Petranu din Arad a scos de sub tipar *Gramatica română* pentru școlile primare. Partea I. Materia, ce se predă în clasa III primară. Gramatica d-lui Petranu are 39 de pagini și a apărut în editura autorului. (Tiparul L. Réthy-Arad). Prețul unui exemplar 30 bani.

SCIRI ULTIME.

Dunquerque, 19 Septembrie. Conform programului anunțat, a sosit astăzi părechea imperială rusescă. Președintele Loubet i-a salutat în mod afectuos. În timpul revistei marinei au primit pe Țarul cu urale entusiaste. Părechia imperială a prânzit în salonul camerei de comerț. Loubet a pronunțat un toast, la care a răspuns Țarul, exprimându-și bucuria, că poate petrece în mijlocul națiunii amice și aliate.

DIVERSE.

Atentatele anarhiștilor. Contra lui Napoleon III s'a atentat în două rânduri, dăr fără succes; contra lui Frederic Wilhelm IV s'a atentat de două ori la 1851; contra lui Victor Emanuel la 1853; contra lui Ferdinand, regele de Neapol, la 1856; contra reginei spaniole Isabela la 1856; contra regelui Greciei la 1862. Asupra vieții lui Abraham Lincoln, președintele Statelor-Unite, s'a atentat la 1865; asupra lui Alfons XII regele spaniol la 1878. Țarul Rusiei Alexandru II a fost asasinat la 13 Martie 1881; Garfield, președintele Statelor-Unite nordamericane fu asasinat la 2 Iulie 1881; Lord F. Cavendish și T. H. Barshe la 6 Mai 1882; Sadi Carnot, președintele republicii franceze fu asasinat de Caserio la 24 Iunie 1894; Stambulov fu omorât la 15 Iulie 1895; Nazreddin Șahul Persiei a căzut jertă la 1 Mai 1896; Canovas del Castillo ministru-preșident spaniol fu omorât la 8 August 1897; Joiarte Bordo, președintele republicii Uruguayi, la 25 August 1897; Elisabeta împărăteasa și regina Austro-Ungariei a fost asasinată de Lucchei la 10 Septembrie 1898; Umberto regele Italiei la 29 Iulie 1900. Atentate s'au mai făcut asupra monarhului Francisco Iosif la 1853 și 1882; asupra reginei Angliei Victoria la 1840, 1842, 1849 și 1882; regelui sârbesc Milan la 1882; împăratului din Brasilia Pedro II la 1889; asupra lui Crispi la 1894, lui Felix Faure la 1896 și 1897 și asupra ducelui de Wales în Aprilie 1900. Asupra lui Mac Kinley s'a atentat la 6 Septembrie 1901, care a fost rănit de moarte și a murit la 14 Septembrie a. c.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil: Traian H. Pop.

**Dela „Tipografia A. Mureșianu“
din Brașov,
se pot procura următoarele cărți:**

(La cărțile aici înșirate este a se mai adauge pe lângă portul postal arătat, încă 25 bani pentru recomandație.)

„**Caractere morale**, exemple și sentințe culese din istoriile și literaturile popoarelor vechi și moderne“ de **Ioan Popea**, profesor. Cetitorul află în această carte (de aproape 400 pag.) o comoră nespuse de prețioasă de învățături, de mângâieri, de însuflețiri spre tot ce e moral, nobil și frumos. Prețul cor. 2.50 (cu posta cor. 2.70.) Pentru România 3 Lei, la care este a se adauge și portul postal.

„**Pilde și sfaturi pentru popor**, de **Ioan Pop Releganul**. Cartea conține o 24 descrieri cari cuprind diferite învățături pentru trebuințele țeranilor noștri. 50 b. (+ 10 b. porto.)

„**Felicitări** în poezii și prosă la anul nou, ziua născerei și ziua numelui, precum și vorbiri la diferite ocazii școlastice, de **G. Simu**. Prețul 40 b. (cu posta 45 b.)

„**Carte pentru toți**“, întocmită după ideile lui Sam. Smiles, de **Teodor V. Păcățian**. Prețul 40 bani (plus 5 b. porto.)

„**Săpătorul de bani**“, comediă în trei acte, localizată de **A. Pomu**. Se recomandă mai ales pentru cei ce vreau să joace teatrul. Prețul 24 b. . . . (prin posta 28 b.)

„**Vieta după mörte**“, seu nemurirea sufletului, dedusă din misterul ființei omenesci și deșertăciunea celor trecătoare, de **I. P.** Ediția II. Prețul cor. 1. (Cu posta cor. 1.10.)

„**Musa Moseșană**“, poezii populare din jurul Năsăudului, culese de **Iuliu Bognariu**, Prețul 50 b. (cu posta 56 b.)

„**Dracul**“, novelă de **V. R. Buticescu**. Are tendința de-a combate credința deșertă. Prețul 20 b. (cu porto 25 b.)

„**Lira Bihorului**“, o carte cu povestiri istorice scrisă în versuri, de **Antoniu Pop**. Prețul 40 b. . . . (cu porto 46 b.)

„**Preotul din Noieni**“, narațiune istorică din vechiul nostru, scrisă de **Arghirobarbu**. Prețul 20 b. (+ 5 b. porto.)

„**Părintele Nicolae**“, schiță din viața preoților de **G. Simu**. Pr. 60 b. (+ 6 b. porto.)

„**Poesii** de **V. R. Buticescu**. Prețul era la început 2 cor. 40b., acum numai cor. 1.20 (cu posta cor. 1.40)

„**Suspîn și zimbire**“, poezii și prosă de **A. Pop**. Prețul 80 b. (cu porto 86 b.)

„**Omul**“, noțiuni din anatomie și fiziologie și reguli igienice pentru conservarea sănătății și a corpului omenesc de **George Cătănă** inv. Acăsta carte servește ca manual pentru anul al IV-lea al școlii pop., pentru școlile de repetiție și pentru poporul nostru. Prețul 50 bani (pl. 5 b. por.)

„**Om și tunea**“, căutări funebreale de **Aron Boca Velcheranul**. Prețul 16 bani (+ 3 b. porto.)

„**Prietinul săteanului român**. Sfaturi în formă de dialog pentru elevi și adulți de **I. Pop-Releganu**. Prețul 60 bani (plus 10 bani porto.)

„**Instrucțiunile populare** despre datorițele și drepturile purtătorului de dave edate de **Wilhelm Niemandz**. Acăsta carte e un îndreptar de o trebuință nespuse de mare pentru toți căți au sfaceri cu dările. Prețul cor. 1.20 plus 10 bani porto.

„**Cartea ilustrată pentru copii și copile** de **George Simu**. Acăsta broșură conține istoriile și poezii morale spre escitarea gustului de cett la copii. Prețul 50 bani (+ 56 b. p.)

„**Bocete adecă Cântări la mörți**, adunate de **I. Pop-Releganu**. Prețul 80 bani. (+ 10 b. p.)

„**Nu mă uita!** Colecțiune de versuri pentru ocazii funebreale. Aranjată prin **N. F. Neorufiu**. Ediț. IV. Prețul 50 bani. (+ 5 b. p.)

„**Trandafiri și Vioarele**. Poezii populare culese și ordinate de **Ioan Pop-Releganu**. Ediț. III. Prețul r-dus 60 bani (+ 10 b. p.)

„**Versuri de dor**, adunate din poezii români de **A.** Prețul 50 bani (+ 5 b. p.)

„**Doi priși în cursă**, comediă într'un act de **A. Kelnner** localizată de **I. Em. Bobancu**. Prețul 24 bani (+ 3 b. porto.)

„**Pomenirea Prea on. brău** al Preasăntei de Dumneșu născătoare, scosă din antologion seu minei și tipărită cu litere“. Pag. 16. Prețul 20 bani.

Scrieri școlare.

„**Cântul în șola poporală** de **Iuliu Pop**, învățator în Năsăud. Teoriă, praxă și cântări. Este o scriere întocmită pentru cei ce propun cântările. Prețul 60 b. (cu posta 66 b.)

„**Manual catehetic** pentru primii ani școlastici, ca îndreptar pentru cateheți, învățatori și părinți, prelucrat de **Basilin Rațiu**, profesor la seminarul din Blășiu. Prețul 80 b. (cu posta 90 b.)

„**Gramatica limbii române**, pentru școlile inferioare, prelucrată după sistemul fonetismului modern, de **Ioan Popiu**. Partea I. Etimologia. Edițiunea II. Prețul 50 bani.

„**Învățătura creștină**“ seu **Catechismul mare** pentru tinerimea greco-cat. Edițiunea III. (1898). Cu binecuvântarea episcopului de odinoră al Gherlei, **Ioan Alexi**. Noua edițiune a apărut cu îmbunătățiri și e tipărită cu ortografia cu semne. Conține 284 pag., format 8°, e legată solid și costă cor. 1.60 (cu posta cor. 1.80).

„**Carte de cântece** pentru tinerimea școlară adunate și aranjate de **Ioan Dariu**“. A apărut numai acum și conține: hore, marșuri școlastice și eroice, elegii, imnuri, cântece religioase și alte multe soiuri alese din cele mai frumoase și de cei mai vestiți poeți ai noștri. Costă 50 b. (plus 10 b. p.)

„**Legea de pensiu** pentru învățătorii pop. din Ungaria. Prețul 44 bani (+ 5 b. porto.)

„**Oral general** pentru șola română cu 6 clase și cu un singur învățator de **Georgiu Magyar**. Prețul 80 b. (+ 10 b. p.)

„**Îndreptar teoretic și practic pentru învățământul intuitiv** în folosul elevilor preparandiali, a învățătorilor și a altor omeni de șola de **V. Gr. Borganu** prof. de pedagogie. Edițiunea III. Prețul 2 cor. 40 bani (+ 10 b. p.)

„**Scriptologia**, seu modul de a învăța cetitul scriind. Îndreptari pentru învățătorii la tractarea Abecedarului de **Basilin Fetri** prof. preparandial peus. Prețul cor. 2. (+ 10 b. p.)

„**Curs practic de limba maghiară** pentru școlile popor. rom. întocmit pe baza noului plan ministerial de învăț. de **Ioan Dariu** cu concursul mai multor bărb și de șola. Partea I. pentru anul I-ii și al II-lea de șola. Prețul 32 bani (+ 10 b. p.)

Cursul la bursa din Viena.

Din 18 Septevre n. 1901.

Renta ung. de aur 4%	118.45
Renta de corone ung. 4%	92.40
Impr. căil. fer. ung. în aur 4 1/2%	121.30
Impr. căil. fer. ung. în argint. 4 1/2%	100.25
Öblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	119.25
Bonuri rurale ungare 4%	92.15
Bonuri rurale croate-slavone	93.30
Impr. ung. cu premii	176.25
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	145.20
Renta de argint austr.	98.30
Renta de hârtie austr.	98.25
Renta de aur austr.	118.80
Losuri din 1860.	139.—
Acții de-ale Băncei austro-ungară	17.20
Acții de-ale Băncei ung. de credit.	620.—
Acții de-ale Băncei austr. de credit.	647.75
Napoleondori.	19.02 1/2
Mărci imperiale germane	117.10
London vista	239.22 1/2
Paris vista	94.82 1/2
Rente de corone austr. 4%	95.55
Note italiene	91.50

Cursul pieței Brașov.

Din 1 Septevre n. 1901.

Banonota rom. Cump.	18.92	Vënd.	18.96
Argint român. Cump.	18.70	Vënd.	18.64
Napoleondori. Cump.	19.—	Vënd.	19.04
Galbeni Cump.	11.30	Vënd.	11.40
Ruble Rusesci Cump.	127.—	Vënd.	—.—
Mărci germane Cump.	58.50	Vënd.	—.—
Lire turcesci Cump.	10.70	Vënd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%	100.—	Vënd.	101.—

ANUNCIURI

(insertiuni și reclame)

**sunt a se adresa subscrisei
administratiunii. In cazul pu-
blicării unui anunciu mai mult
de odată se face scădemânt,
care crește cu cât publicarea
se face mai de multe-ori.**

Administr. „Gazetei Trans.“

Sz 1223 - 1901.

UKVI.

Arverési hirdetményi kivonat.

A nagysinkir. járásbiróság mint tlkvi hatóság, közhirrre teszi, hogy Musunoi luon és Verona végrehajthatónak kiskoru Strompea Anna végrehajtást szenvedő elleni 66 korona 80 fillér perköltség követelés és járulékaik iránti végrehajtási ügyében a nagy-sinkikir járásbiróság területén lévő a voldorfi 90,250,247 és 249 sz. tljkvben felvett ingatlanokra az árverést 1054 koronában ez-annel megállapított kikialtási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1901 évi Okt hó 29 ik napján délelőtt 10 órakor Dombos község házánaí megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikialtási áron alól és eladatni fognak.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42 §-ában jelzett ártolyan-mal számított és az 1881-ik évi nov. hó 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t. oz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Nagy Sinkeu 1901 julius hó 19 napján.

A kir. törvszék, mint tlkvi hatóság

1—1.

Dr. SZÁVA,
kir. albiró.

Prafurile-Seidlitz ale lui Moll

Veritabile numai, decă fiecare cutiă este provădută cu marea de apărare a lui A. Moll și cu subscrierea sa.

Prin efectul de lecuire durabilă al Prafurilor-Seidlitz de A. Moll în contra greutăților celor mai cerbicioase la stomach și pântece, în contra cărceilor și acrelei la stomach, constipațiunei cronice, suferinței de ficat, congestiunei de sânge, haemorhoidelor și a celor mai diferite boale femeesci a luat acest medicament de casă o răspândire, ce crește mereu de mai multe decenii încöce. — Prețul unei cutii originale sigilate Coröne 2.— Falsificațiunile se vor urmări pe cale judecătörescă.

Franzbranntwein și sare a lui Moll.

Veritabilu numai, decă fiecare sticlă este provădută cu marca de scutire și cu plumbul lui A. Moll.

Franzbranntwein-ul și sarea este förte bine cunoscută ca un remediu poporal cu deosebire prin tras (trotat) alină durerile de șoldină și reumatism și a altor urmări de rēcälă. Prețul unei sticlé originale plumbate, Coröne 1.90.

Săpun de copii a lui Moll.

Cel mai fin săpun de copii și dame fabricat după metoda cel mai nou pentru cultivarea rațională a peleii, cu deosebire pentru copii și adulți. Prețul unei bucăți Cor. — 40 Cinci bucăți Coröne 1.90. Fie-care bucată de săpun, pentru copii este provădută cu marca de apărare A. Moll.

Trimiterea principală prin

Farmacistul A. MOLL,

c. și r. furnisor al curții imperiale Viena, Tuchlauben 9

Comande din provinciă se efectuează gîlnic prin rambursă postală.

La deposite se se cêră anunit preparatele provădute cu iscälitura și marca de apărare a lui A. MOLL.

Deposite în Brașov: la d-nii farmaciști Ferd. Jekelius, Franz Kellemen și engros la D. Eremia Nepoșii, Teutsch & Tartler.

ABONAMENTE

LA

„Gazeta Transilvaniei.“

Prețul abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:	Pentru România și străinătate:
Pe trei luni 6 cor.	Pe trei luni 10 fr.
Pe șese luni 12 „	Pe șese luni 20 „
Pe un an 24 „	Pe un an 40 „

Abonamente la numerele cu data de Duminecă:

Pentru Austro-Ungaria:	Pentru România și străinătate:
Pe an 4 cor.	Pe an 8 fr.
Pe șese luni 2 „	Pe șese luni 4 „
Pe trei luni 1 „	Pe trei luni 2 „

Abonamentele se fac mai ușor și mai repede prin
— o mândate postale. —

Domnii cari se vor abona din nou, se binevoescă a scrie adresa lămurit și a arăta și posta ultimă.

Administrațiunea

„GAZETEI TRANSILVANIEI.“